

Falköpings kommun

kommunen@falkoping.se

Beslut för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

efter tillsyn i Ållebergsgymnasiet C i Falköpings
kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Falköpings kommun att vid vite av 700 000 kronor senast den **28 februari 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Om Falköpings kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömmande av vitet.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Falköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd. (3 kap. 8-9 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, när det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.
- Rektorn ska se till att en elev ges särskilt stöd, när en utredning visar att eleven är i behov av sådant stöd.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Falköpings kommun att senast den **28 februari 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram

Skolinspektionen konstaterar att Falköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elever på introduktionsprogram får en utbildning som är planerad så att eleven förbereds för arbete eller studier. (17 kap. 3-7 §§ skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att utbildningen för elever på introduktionsprogrammet preparandutbildning pågår högst ett år, om huvudmannen inte finner att det finns synnerliga skäl att förlänga den till två år.
- Rektorn ska se till att elever på introduktionsprogrammet preparandutbildning får en utbildning som bedrivs i form av heltidsstudier, om inte eleven begärt att omfattningen minskas och huvudmannen finner att det är förenligt med syftet med elevens utbildning.
- Huvudmannen ska se till att det finns en plan för utbildningen på varje introduktionsprogram vilken beskriver utbildningens syfte, längd och huvudsakliga innehåll.
- Rektorn ska se till att varje elevs individuella studieplan innehåller en beskrivning av hela den utbildning eleven får och ska få, liksom att de individuella studieplanerna revideras när utbildningen förändras.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen konstaterar att Falköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Betyg beslutas om och skälen för betyg anges i enlighet med författningarnas krav. (3 kap. 14 och 16-17 §§ skollagen; 8 kap. 1c § gymnasieförordningen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att betyg sätts i samband med att en kurs eller ett ämne avslutas så att författningarnas krav på betygssättning iakttas.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Falköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att lärarna på skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.
- Rektorn ska se till att elevhälsan, som en samlad resurs, används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.
- Rektorn ska se till att studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna inom introduktionsprogrammen kan få information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Falköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska följa upp elevernas resultat i förhållande till de nationella målen, såväl resultat inom yrkesämnena som inom gymnasiegemensamma ämnen inom vård- och omsorgsprogrammet.

Bedömning

Skolinspektionen har genomfört regelbunden tillsyn i Falköpings kommun under hösten 2017. Skolenheten Ållebergsgymnasiet C besöktes den 5-6 september 2017. Ållebergsgymnasiet C är en av flera skolenheter inom Ållebergsgymnasiet i Falköpings kommun. Skolenhetens verksamhet är indelad i tre verksamheter: vård- och omsorgsprogrammet, språkintröduktion samt IM4, vilket omfattar utbildning inom preparandutbildning, yrkesintröduktion, individuellt alternativ och programinriktat individuellt val.

Skolinspektionen kan i sin tillsyn konstatera brister inom flera områden som är viktiga för elevernas möjligheter att nå målen för utbildningen, även om Skolinspektionen kan konstatera att eleverna i andra avseenden får en god utbildning i en trygg miljö. I tillsynen har exempelvis inte något annat framkommit än att eleverna är trygga och har studiero. Skolinspektionen har dock konstaterat allvarliga brister i skolenhetens arbete med att utreda och vid behov ge eleverna särskilt stöd, vilket har en direkt påverkan på elevernas möjligheter att nå kunskapskraven. Elever som inte når kunskapskraven har rätt att få det stöd de behöver. För att veta vilket stöd eleverna behöver ska detta behov utredas, vilket inte har skett på skolenheten på flera år. Detta är allvarligt. I tillsynen framkommer vidare att elevers kurser förlängs i nära anslutning till betygssättningen för elever som inte uppnått kunskapskraven. Det kan bland dessa elever finnas elever som skulle behövt särskilt stöd under kursens gång. Eleven har rätt att under kursen få det stöd eleven behöver för att kunna uppnå kunskapskraven och avsluta kurser inom den planerade tiden. Att förlänga kurser i nära anslutning till kursens slut bidrar dessutom till en bristande likvärdighet i betygssättningen.

Skolinspektionen har i tillsynen sett att elever inom intröduktionsprogrammen ges möjlighet till att läsa en variation av grundskoleämnen och få behörighet att gå vidare till andra nationella program. Skolinspektionen har dock kunnat konstatera att intröduktionsprogrammen i flera avseenden inte utformas utifrån de krav som finns. Det saknas en av huvudmannen beslutad plan som innehåller det en sådan plan bör innehålla. Då det dessutom finns brister i elevernas individuella studieplaner, finns inte det underlag som kan ge den stadga som behövs åt en flexibel utbildning för varje elev. Det finns även elever som inte ges utbildning motsvarande heltidsstudier och elever som går längre tid inom utbildningen än författningarna medger. I tillsynen framkommer även att eleverna inom intröduktionsprogrammen inte får studie- och yrkesvägledning utifrån sina behov eftersom den studie- och yrkesvägledning som ges är begränsad. För elever på intröduktionsprogram är studie- och yrkesvägledning en viktig del för att eleven kontinuerligt ska kunna få stöd i sina val inom och efter gymnasieskolan. En annan viktig förutsättning för elevernas lärande och trygghet är att elevhälsan som en samlad resurs används främst förebyggande och hälsofrämjande, vilket Skolinspektionen konstaterat inte görs inom någon verksamhet på skolenheten. Elevhälsan arbetar inte heller som en samlad resurs utifrån de behov som finns inom skolenheten, då psykolog inte deltar kontinuerligt i arbetet. De insatser som ändå görs och som kan anses vara förebyggande är inte något som alla elever får del av.

Skolinspektionen har vidare konstaterat att samverkan mellan lärare som undervisar inom vård- och omsorgsprogrammet brister. Det sker inte någon kontinuerlig

samverkan mellan lärare som undervisar elever inom detta program för att eleverna ska uppnå de mål som finns för utbildningen. Detta har nära samband med den brist inom skolenhetens systematiska kvalitetsarbete som Skolinspektionen konstaterat. De gymnasiegemensamma ämnena som eleverna läser inom vård- och omsorgsprogrammet följs inte upp i skolenhetens kvalitetsarbete. Därmed känner inte rektorn och lärare till hur denna del av utbildningen behöver utvecklas.

Föreläggande vid vite

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns omfattande brister i arbetet med särskilt stöd vid skolenheten. Bland annat brister skolans arbete med att skyndsamt utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd. Skolinspektionens utredning visar att elevers behov av särskilt stöd inte utreds vid skolenheten, trots att det visat sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt. Vid tillsynen framkommer att det finns många elever vid skolenheten som getts extra anpassningar och ändå inte uppnår kunskapskraven. Trots detta har inga utredningar avseende särskilt stöd gjorts vid skolan de senaste terminerna. Det har exempelvis inte gjorts någon utredning av elevers behov av särskilt stöd inom vård- och omsorgsprogrammet de senaste två åren och inom introduktionsprogrammet språkintröduktion de senaste tre åren, enligt vad som framkommer i intervjuer.

Skolinspektionen bedömer vidare att elever inte får det särskilda stöd de har rätt till och behöver för att nå utbildningens mål. Detta är en direkt följd av att elevernas behov inte utreds och bedömningen grundar sig i de konsekvenser för elever som beskrivs av de intervjuade vid tillsynen. Det framkommer vid tillsynen exempel på att kurser och/eller grundskoleämnen plockats bort ur elevers utbildning när elever inte uppnår kunskapskraven, istället för att utreda elevens behov och ge elever som har behov av särskilt stöd ett sådant stöd. Det framkommer också exempel på att elevers kurser förlängts, när elever inte uppnår kunskapskraven vid kursens slut, utan att elevernas behov av särskilt stöd först utretts och eleverna, vid behov, getts särskilt stöd. Vidare finns det exempel på elever vid språkintröduktionsprogrammet, som inte fått sina behov av särskilt stöd utredda och därmed inte heller fått det särskilda stöd de kan ha varit i behov av. Dessa elever har, enligt vad som framkommer i intervjuer, på grund av detta inte kunnat avsluta sina studier på introduktionsprogram och påbörja ett nationellt program innan åldersgränsen för detta uppnåtts.

Det finns heller inte på skolenheten några aktuella åtgärdsprogram och har inte heller fattats några beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram.

Sammantaget gör detta att Skolinspektionen bedömer att elevers behov av särskilt stöd inte utreds skyndsamt när detta ska göras samt att elever som är i behov av särskilt stöd inte ges ett sådant stöd.

Detta strider mot skollagen som anger följande. Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Vidare framgår att rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Skolinspektionen har under tillsynsbesöket efterfrågat de åtgärdsprogram och tillhörande utredningar som finns på skolenheten. Några sådana dokument har inte kunnat presenteras och av intervju med rektorn och elevhälsan framgår att det inte finns några aktuella åtgärdsprogram på skolenheten eller beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram. Av intervju med lärare och elevhälsan framgår att det finns elever vid samtliga skolenhetens program som har svårigheter att uppnå kunskapskraven, trots att extra anpassningar har getts.

Lärarna inom vård- och omsorgsprogrammet beskriver att om en elev riskerar att inte uppnå kunskapskraven så ser de över vilka extra anpassningar de kan göra och nämner att det även finns resurstid som eleverna kan gå på hos undervisande lärare. Lärarna uppger vidare att om extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleverna ska nå kunskapskraven så tar de kontakt med elevhälsan. En representant för elevhälsan som Skolinspektionen talat med uppger dock i intervju att det inom vård- och omsorgsprogrammet inte görs någon formell anmälan om lärarna gjort extra anpassningar och detta inte varit tillräckligt för att eleven ska nå kunskapskraven. Det finns, enligt elevhälsans representant, ingen rutin för hur detta ska gå till vilket innebär en risk att elever inte uppmärksammas. Det finns också en osäkerhet på skolan gällande när extra anpassningar behöver övergå i särskilt stöd. De extra anpassningar som har gjorts för eleverna har, enligt elevhälsans representant, inte utvärderats. Elevhälsans representant uppger att de inte har någon plan för vad som sker efter extra anpassningar. Vidare uppger representanten att allt stöd som ges på skolenheten kallas extra anpassningar. Representanten tillägger att alla elever får någon form av stöd men att de inte vet om de ger rätt stöd.

Lärarna inom vård- och omsorgsprogrammet beskriver vidare att det finns elever som får betyget F och sedan läser ett fjärde år eller fortsätter inom vuxenutbildningen. Lärarna uppger att det inte finns något dokumenterat för dessa elever – inga anpassningar, utredningar av behov av särskilt stöd eller åtgärdsprogram. Det förekommer, enligt lärarna, också att kurser förlängs för elever som vid betygssättning inte uppnått kunskapskraven. Detta beskrivs också vid intervju med elever på programmet liksom av representant för elevhälsan. Elevhälsans representant säger att i vissa fall förlängs kurser för elever som exempelvis har haft hög frånvaro. Det har dock, enligt representanten, inte gjorts någon utredning av elevens behov av särskilt stöd i de fallen. Representanten för elevhälsan uppger även att det finns tillfällen då det tas beslut om att reducera elevens program och "plocka bort" kurser. Inte heller detta har föregåtts av någon utredning av elevernas behov av särskilt stöd och eleverna har inte heller fått något särskilt stöd innan reduceringen sker. En representant för elevhälsan uppger vidare att det inte görs några utredningar och att det inte har gjorts någon utredning av särskilt stöd under de senaste två åren på vård- och omsorgsprogrammet.

Lärare som arbetar inom språkinträdning uppger att det finns flera exempel på elever som har extra anpassningar men att detta inte är tillräckligt för att eleverna ska nå kunskapskraven. Enligt lärarna finns det inga elever inom språkinträdning som

har åtgärdsprogram eftersom ingen elevs behov av särskilt stöd har blivit utrett. Lärarna beskriver att vissa elever kan nå kunskapskraven i grundskolans ämnen motsvarande årskurs 3 och kanske årskurs 6 men sedan inte komma vidare. Dessa elever har inte den progression lärarna kan förvänta sig och lärarna uppger att de inte fullt ut känner till vad som är skälet till att eleverna inte uppnår kunskapskraven. Lärarna beskriver att det skulle kunna vara en språkstörning, läs- och skrivsvårighet, PTSD (posttraumatiskt stressyndrom) eller liknande. Enligt lärarna har de dock ingen väg att gå vidare med dessa elever eftersom det inte finns någon specialpedagog inom språkintröduktion. Det är oklart vem som ska utreda dessa elevers behov, tillägger lärarna. Många gånger har eleverna, enligt lärarna, inte heller tidigare blivit utredda, eftersom de är nya i Sverige. Lärarna beskriver att de kallar till elevhälsomöten men att lärarna inte får någon hjälp. Konsekvensen av att det inte finns någon instans som utreder dessa elever blir, enligt lärarna, att eleverna blir kvar på språkintröduktion tills de fyller 20 år och skrivs ut ur gymnasiet. Lärarna uppger att det just nu är omkring fem elever på programmet vars behov av särskilt stöd skulle behöva utredas, men säger att det har varit fler elever tidigare som dock blivit 20 år och varit tvungna att sluta i gymnasieskolan. Vad gäller hur länge det pågått att elevers behov av särskilt stöd inte har utretts uppger lärarna att det under åtminstone tre år varit så. Lärarna beskriver att det under denna period varken har funnits någon specialpedagog eller upprättats något åtgärdsprogram som de har kännedom om.

En representant för elevhälsan bekräftar att det inom språkintröduktion inte finns några formella rutiner för utredning av elevers behov av särskilt stöd, om extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska nå kunskapskraven. Elevhälsans representant beskriver att lärare tar kontakt med sina mentorselever och sedan kontakt med rektorn eller kuratorn direkt. Representanten uppger att om det rör sig om en elev som har pedagogiska svårigheter så får ordinarie lärare ta hand om det eftersom det inte finns någon specialpedagog. Elevhälsans representant känner inte till vad som görs om en elev på språkintröduktion har exempelvis misstänkta läs- och skrivsvårigheter men tillägger att det inte är någon som utreder elevens behov.

Lärarna inom IM4, det vill säga de övriga introduktionsprogrammen, beskriver att det förekommer att de "plockar bort" ämnen för elever om det skulle vara så att eleverna riskerar F i något ämne. Representanten för elevhälsan bekräftar att det finns vissa elever som man "plockat bort" ämnen för utan att utreda behoven först eller ge särskilt stöd (som bygger på en utredning). Lärarna beskriver vidare att eleverna ofta behöver gå två år inom introduktionsprogrammen istället för ett år. Lärarna uppger att det finns elever som inte når kunskapskraven trots extra anpassningar, och som behöver en utredning av särskilt stöd men som inte fått detta. Lärarna uppger att de inte vet vad som sker när extra anpassningar inte är tillräckligt för att en elev ska nå kunskapskraven. De beskriver att de har en specialpedagog som lärarna har möten med men att det inte händer något efter ett sådant möte. Lärarna tillägger att de inte riktigt vet vems uppgift det är att utreda dessa elevers behov. En representant för elevhälsan uppger att det inom IM4 finns ett elevhälsoteam som har nära kontakt med lärarna och att en formell anmälan görs till dem, om extra anpassningar inte är tillräckligt för att elever ska nå kunskapskraven. Elevhälsans representanter bekräftar att några utredningar av elevers behov av särskilt stöd dock inte har gjorts av

specialpedagogen. Lärarna uppger att det inte finns några elever som har åtgärdsprogram inom IM4. Även elevhälsans representanter uppger att det inte har upprättats några åtgärdsprogram eller fattats några beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram. Enligt lärarna kommer troligen de elever som går i en specialgrupp för elever med exempelvis neuropsykiatriska funktionsvariationer att få åtgärdsprogram.

Rektorn beskriver i intervju att lärarna gör extra anpassningar och att lärare anmäler elever vidare om eleverna trots de extra anpassningarna inte når kunskapskraven. Rektorn bekräftar emellertid att de inte gör utredningar av elevers behov av särskilt stöd på skolenheten. Rektorn bekräftar vidare att det inte heller har upprättats åtgärdsprogram eller fattats beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram på skolenheten. Enligt rektorn kan förlängning av en kurs bli en sen lösning istället för att utreda elevernas behov. Vad gäller att ämnen "plockas bort" för elever inom IM4 så uppger rektorn att han tror att lärarna har gjort insatser men säger att elevernas behov av särskilt stöd däremot inte har utretts innan ämnena "plockas bort".

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska, enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Som Skolinspektionen redovisat ovan uppfyller Falköpings kommuns verksamhet vid Ållebergsgymnasiet C, inte gällande föreskrifter. Falköpings kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen har i sin tillsyn konstaterat omfattande brister i skolenhetens arbete med särskilt stöd. Tillsynen har visat att det vid skolenheten finns elever vars behov av särskilt stöd inte har utretts skyndsamt trots att det finns skäl att göra detta. Då elevers behov av särskilt stöd inte utreds har eleverna inte heller kunnat få särskilt stöd utifrån sina behov. Skolinspektionen har kunnat konstatera att bristerna har pågått under en längre tid eftersom inga utredningar av elevers behov av särskilt stöd har gjorts under åtminstone tre år i vissa delar av verksamheten. Skolinspektionen har även kunnat konstatera att bristerna har fått allvarliga konsekvenser för flera elever. Det finns flera exempel på att kurser/grundskoleämnen har förlängts eller plockats bort ur elevers utbildning, utan att dessa elevers behov av särskilt stöd först har utretts. Konsekvensen för eleverna riskerar att bli att de inte kan avsluta sin utbildning i utsatt tid alternativt att eleverna får lämna utbildningen utan att ha uppnått målen. Detta kan inverka på deras möjligheter till framtida studier och arbete. Gällande vissa elever som går på introduktionsprogrammet språkinträdning, vars behov av särskilt stöd inte utretts och särskilt stöd följaktligen inte getts vid behov, är konsekvensen särskilt allvarlig. Att

elevernas behov inte utretts och särskilt stöd inte getts vid behov kan vara orsak till att eleverna fått avsluta sina studier inom gymnasieskolan på ett introduktionsprogram av åldersskäl utan att ha fått möjlighet att påbörja ett nationellt program. Konsekvenserna riskerar för dessa elever att bli långsiktiga och därför anser Skolinspektionen att det är särskilt angeläget att bristerna inte tillåts fortgå.

Mot bakgrund av ovanstående, och vad som i övrigt framkommit i ärendet, gör Skolinspektionen bedömningen att bristerna är sådana att de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Därför, och då det inte av särskilda skäl kan anses obehövligt, ska Skolinspektionen förena föreläggandet med vite. Denna bedömning görs mot bakgrund av bristernas allvar, de konsekvenser bristerna redan fått och framöver riskerar att få samt den tid under vilken bristerna redan fortgått.

Föreläggande

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i utformningen av introduktionsprogrammen vid skolenheten som innebär att de inte fullt ut motsvarar de krav som finns i författningarna. Bedömningen grundar sig på följande. Tillsynen visar att det finns elever som läser inom preparandutbildning under längre tid än ett år, trots att det inte framkommit några synnerliga skäl för detta. Vidare finns det elever inom preparandutbildningen som inte får undervisning motsvarande heltidsstudier, trots att de har rätt till detta. Att utbildningen på ett introduktionsprogram ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier innebär i praktiken cirka 23 undervisningstimmar per vecka. Av Skolinspektionens utredning framgår att vissa elever endast får undervisning tolv timmar i veckan, vilket inte kan anses vara en utbildning som bedrivs i en omfattning motsvarande heltidsstudier. Vidare saknas en av huvudmannen beslutad plan för utbildningen på introduktionsprogrammen som motsvarar författningarnas krav. I den plan för utbildningen för introduktionsprogrammen som finns saknas vissa delar som bör ingå i en sådan plan, då längden på utbildningen inte framgår. De individuella studieplanerna uppdateras och revideras inte heller så att de speglar den utbildning eleven får. Skolinspektionens tillsyn har visserligen skett i början av ett läsår, och av intervjuer framgår att det fortfarande pågår ett arbete med att uppdatera de individuella studieplanerna. Det är dock flera elever som redan sedan tidigare gått ett år på skolenheten, och vars individuella studieplaner ändå inte synliggör vilken utbildning eleven ska ges innevarande läsår. Det görs inom vissa introduktionsprogram inte heller någon bedömning av hur länge elever behöver läsa ämnen, utan dessa läggs upp på ett år i taget. Då det saknas såväl en fullständig plan för utbildningen som huvudmannen har fastställt och de individuella studieplanerna inte heller omfattar elevens hela utbildning, saknas de planer som ger stadga till utbildningen men samtidigt flexibilitet för att anpassa utbildningen till varje elevs behov.

I skollagen står det att preparandutbildning ska pågå högst ett år. Om huvudmannen för utbildningen finner att det finns synnerliga skäl, får preparandutbildningen förlängas till två år. Skollagen anger vidare att utbildningen på introduktionsprogram ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Utbildningens omfattning får dock minskas, om en elev begär det och huvudmannen finner att det är förenligt med syftet med elevens utbildning. I skollagen står det att utbildningen på ett introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.

Av läroplanen för gymnasieskolan framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att skolan i dialog med eleven upprättar en individuell studieplan för varje elev och reviderar den vid behov (2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar). Av gymnasieförordningen framgår att en elevs individuella studieplan ska, när det är aktuellt, innehålla uppgifter om

- vilken studieväg eleven går på och om de val av kurser eller ämnesområden som eleven har gjort,
- huruvida eleven följer ett fullständigt eller utökat program,
- vilka kurser som ingår i elevens fullständiga program och, om eleven följer ett utökat program, vilka kurser som ligger utanför det fullständiga programmet,
- huruvida eleven följer ett individuellt anpassat program och i så fall vilka kurser som har bytts ut,
- huruvida eleven följer ett reducerat program och i vilken omfattning samt om möjligt vilka kurser som har tagits bort,
- elevens studier i grundskolans ämnen, och
- andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen om eleven följer ett introduktionsprogram (1 kap. 7 § gymnasieförordningen).

Enligt förarbetena innebär heltidsstudier på ett introduktionsprogram att utbildningen ska utformas så att den kräver ungefär samma studieinsats som utbildning på ett nationellt program. För att utbildningen ska få göras mindre omfattande, krävs såväl att eleven önskar det som att anledningen till minskningen av utbildningstiden är sådan att den kan anses ligga i linje med syftet med den aktuella utbildningen. Regeringen ansåg att elevernas rätt till heltidsstudier är central för utbildningens kvalitet och likvärdighet över landet. Elever inom introduktionsprogram bör ha samma rättigheter till en utbildning som motsvarar heltid som elever som läser på ett nationellt program. Regeringen avsåg dock inte att reglera heltidsbegreppet närmare än att utbildningen till sin omfattning ska vara likvärdig med utbildningar på nationella program. Regeringen ansåg vidare att elever inom introduktionsprogram ska ha samma rätt som elever inom ett nationellt program i dag har att fullfölja sin utbildning. Denna rättighet föreslogs, liksom tidigare bestämmelser om rätt att fullfölja ett individuellt program, kopplas till den plan för utbildningen som huvudmannen för utbildningen ska fastställa. Av planen bör utbildningens syfte, längd och huvudsakliga innehåll framgå. Denna plan, i kombination med elevens individuella studieplan som ska innehålla de ämnen och kurser som eleven ska studera samt eventuella åtgärdsprogram, ger den stadga och samtidigt den flexibilitet som är nödvändig för en utbildning med en klar målsättning. Studieplanen ska utformas efter elevens behov och

intressen samt följas upp, utvärderas och revideras vid behov, i samråd med eleven och i förekommande fall dennes vårdnadshavare. Av förarbetena framgår även att syftet med preparandutbildning är att eleven på ett år ska få de godkända betyg som krävs för behörighet till det nationella program som eleven siktar på. Även om eleven inte lyckas med detta, ska utbildningen, upphöra efter ett år. Bara om det föreligger synnerliga skäl får huvudmannen för utbildningen besluta att den ska förlängas till två år. Som exempel på vad som kan vara synnerliga skäl anges svår sjukdom, dödsfall inom familjen eller liknande omständigheter (prop. 2009/10:165 s. 455 och 805).

Preparandutbildningens längd

Skolinspektionen har under tillsynsbesöket tagit del av fem individuella studieplaner för elever som läser inom preparandutbildningen läsåret 2017/18. Av studieplanerna framgår att fyra av dessa elever påbörjat utbildningen i augusti 2016. En lärare inom introduktionsprogrammen bekräftar i intervju att det finns elever som läser andra året på preparandutbildningen. Läraren beskriver att skälet till detta är att skolan tidigare läsår gjorde en felbedömning att eleverna skulle gå preparandutbildning. Vid höstlovet 2016 insåg de, enligt läraren, att eleverna inte skulle klara utbildningen på ett år. Rektorn uppger att han tror att skälet till att elever går sitt andra år inom preparandutbildningen handlar om att det gjordes en omgruppering tidigare läsår. Rektorn tillägger att kunskaperna hos eleverna nog inte hade analyserats ordentligt innan det bestämdes vilket program de skulle gå på initialt.

Utbildning motsvarande heltidsstudier

Lärare inom introduktionsprogrammen uppger i intervju att det finns elever inom preparandutbildningen som har tre lektioner per dag och att undervisningstiden som längst är 12 timmar i veckan innevarande läsåret. Läraren beskriver att det är frustrerande att det finns elever som saknar bara ett ämne för att få behörighet och att de då ska gå på introduktionsprogram i ett år med bara det ämnet. Enligt läraren så händer det att de kan lägga på mer undervisning, för att det ska gå fortare att bli klar. Läraren beskriver att de har bestämt att det ska finnas en person som är resurs och tillgänglig hela dagen så att eleverna kan gå dit och läsa också. Läraren tillägger att det finns en problematik med att även inkludera undervisning i gymnasiekurser för eleverna, då eleverna som läser gymnasiekurser tidigt kan tappa mycket kunskaper till de väl börjar på ett nationellt program. Rektorn uppger i intervju att det finns vissa elever som bara har enstaka ämnen kvar att läsa på grundskolenivå, såsom engelska. Rektorn ger exempel på en elev som enbart läser engelska, då eleven har betyg i övriga ämnen, och tillägger att eleven vill gå ett nationellt program men att det inte finns någon plats på programmet. Rektorn beskriver att omfattningen av elevernas studier ännu inte är klar, och uttrycker att omfattningen kommer att fyllas på framöver.

Huvudmannens plan för introduktionsprogrammen

Inför tillsynen har Skolinspektionen tagit del av den plan för utbildningen på introduktionsprogram som beslutats av huvudmannen, "Plan för respektive introduktionsprogram på Ållebergsgymnasiet" (beslutad av Barn- och utbildningsnämnden 2015-06-16). Planen innehåller en beskrivning av bakgrund, huvudsakligt innehåll på respektive program, vad programmen huvudsakligen syftar till, studiernas omfattning i form av heltidsstudier, förläggning av studier, och andra insatser som ingår samt ett stycke om de individuella studieplanerna. Av planen för

utbildningen framgår emellertid inte längden för utbildningen. I planen står det vidare att en mera utvecklad plan för introduktionsprogrammen ska tas fram inför läsåret 2016/17. När Skolinspektionen vid tillsynsbesöket ber att få ta del av den mer utvecklade planen som ska ha tagits fram, uppger rektorn att han inte säkert vet om detta finns. Verksamhetschefen för gymnasieskolan bekräftar i intervju att det inte finns någon ytterligare plan som tagits fram för introduktionsprogrammen, utan att den Skolinspektionen fått ta del av är den plan som finns.

Individuella studieplaner

Av merparten av de elva individuella studieplaner för elever inom individuellt alternativ, preparandutbildning samt språkintröduktion, som Skolinspektionen tar del av under tillsynsbesöket framgår att elever har grundskoleämnena som påbörjats och avslutats under läsåret 2016/17, men som ännu inte har betygssatts. Det finns i studieplanerna exempel på upp till åtta olika grundskoleämnena som har avslutats men inte betygssatts. I vissa av de individuella studieplanerna för elever i år 2 inom preparandutbildning och individuellt alternativ framgår att elever har pågående grundskoleämnena under innevarande läsår medan vissa elever inte har några pågående grundskoleämnena (eller gymnasiekurser). Av studieplanerna framgår inte att någon elev har andra insatser i sin utbildning, utöver mentorstid. Skolinspektionen tar även del av ytterligare individuella studieplaner, där det i enstaka fall framgår att eleven har en annan insats i form av yrkespraktik.

Lärare inom introduktionsprogrammen uppger i intervju att de individuella studieplanerna inte överensstämmer med vad eleverna i verkligheten läser, vilket beror på att studieplanerna inte har uppdaterats detta läsår för elever inom individuellt alternativ, preparandutbildning samt språkintröduktion. Angående varför det finns elever som läser i år 2 som inte har något pågående ämne i den individuella studieplanen, beskriver en lärare inom IM4, att det inte är inlagt i studieplanerna ännu och att studieplanerna för läsåret 2017/18 inte är klara. Läraren bekräftar att det i de individuella studieplanerna för vissa elever finns ämnena som avslutats men som inte har betygssatts. Betygssättningar har, enligt läraren, inte gjorts i de fall eleverna ska läsa ämnena på längre tid än ett år, trots att ämnet enligt den individuella studieplanen har avslutats. Läraren uppger att de i dessa fall vet att ämnena behöver läggas upp på två år, men att detta inte har gjorts i studieplanerna. Lärare inom IM4 uppger att de inte i början av elevernas utbildning när studieplanen upprättades har gjort en bedömning av hur länge eleven behöver läsa ämnet. Läraren tillägger att en bedömning i början av kursen är något som de skulle behöva göra så att ämnena läggs upp på rätt tid från början. Läraren uppger att det kan hända att eleven kommer att läsa ämnet innevarande läsår igen. Enligt läraren har de inte tänkt på att de skulle kunna lägga upp studieplanerna på fler än ett år, utan de har bara för elevens utbildning tänkt ett år i taget. Läraren uppger vidare att en revidering av de individuella studieplanerna skulle behöva göras men att detta inte görs. Läraren bekräftar att det inte framgår av studieplanerna om det finns andra inslag i utbildningen, såsom praktik, även om de kan anordna praktik för eleverna.

Rektorn beskriver att de individuella studieplanerna är ett av de största utvecklingsområdena på skolenheten. Enligt rektorn är innehållet i dem i nuläget för magert vilket innebär att de inte blir det verktyg de skulle kunna vara. Även rektorn

uppger att det nog inte görs någon planering av hur lång tid en elev behöver läsa ett ämne, när eleven påbörjar sina studier. Rektorn uppger att det nog finns en sådan planering hos lärarna, och tillägger att det dock skulle behöva finnas i en individuell studieplan för att eleven själv ska veta vad eleven ska läsa. Enligt rektorn är detta dock tydligare inom språkintrödnktion där eleverna går i olika grupper.

Motivering till föreläggande som ingripande

Falköpings kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Falköpings kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer att betyg inte beslutas om i enlighet med författningarnas krav då betyg inte sätts i samband med att kursen/ämnet avslutas. Bedömningen görs mot bakgrund av följande. Det förekommer ofta att elevers kurser inom gymnasieskolan och ämnen inom grundskolan förlängs i nära anslutning till betygssättningen för elever som inte uppnått kunskapskraven. Ofta handlar det om att eleven har en liten del kvar av kursen, genom exempelvis uppgifter som behöver kompletteras. Detta är inte förenligt med författningarna, där det anges att betyg ska sättas på avslutad kurs. Kursen ska anses vara avslutad vid den tidpunkt som undervisningen i kursen upphör och det är vid det tillfället betyg ska sättas utifrån de kunskaper som eleven har inhämtat. Att vissa elever tillåts att förlänga kursen kort innan betygssättning sker bidrar till bristande likvärdighet när det gäller betygssättning och strider mot författningarnas krav.

Skollagen anger att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Av skollagen framgår vidare att betyg ska sättas på varje avslutad kurs, efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete, och i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan (15 kap. 22 §). I Skolverkets allmänna råd för bedömning och betygssättning i gymnasieskolan anges att rektorn bör se till att lärare och elever får tydlig information om när kurser avslutas och vad som gäller för betygssättning i samband med kursavslut. I kommentarerna till de allmänna råden står att betyg i en kurs ska sättas när undervisningen upphör och att betygssättningen ska ske i anslutning till den tidpunkten (s. 11, 13).

Skolinspektionen får under tillsynsbesöket ta del av blanketter avseende "Anpassning av studier" som gjorts för ett antal elever på skolenheten under våren 2017. Av blanketterna framgår önskemål om förlängd studietid för tretton elever på vård- och omsorgsprogrammet vid skolenheten. Av de som är daterade framgår att önskemål om förlängd studietid gjorts den 31 maj 2017, den 7 juni 2017, den 12 juni 2017 samt den 14 juni 2017. Den förlängning av studietid som önskas varierar, från några veckor in på höstterminen 2017 till och med hela läsåret 2017/18. Av blanketterna framgår att studietiden för såväl gymnasiekurser samt grundskoleämnen (engelska) har förlängts för elever inom vård- och omsorgsprogrammet.

När Skolinspektionen i intervju frågar elever inom vård- och omsorgsprogrammet vad som händer om någon får betyget F i en kurs svarar eleverna att de då kan förlänga

kursen om de vill. Eleverna beskriver att det innebär att de får göra vissa uppgifter i efterhand som de inte klarat under kursens gång. Detta bekräftas vid intervju med lärare inom vård- och omsorgsprogrammet som uppger att det förekommer att kurser förlängs vilket innebär att eleven kan komma och göra uppgifter i kursen i efterhand, under följande termin. Lärarna beskriver att beslut om förlängning av en kurs sker precis innan kursen avslutas. Även elevhälsans representanter uppger i intervju att elevers kurser kan förlängas och att detta ofta sker i slutet av terminen när elever inte hunnit bli klara med alla delar i kursen samt att det ofta handlar om elever som bara har lite kvar i kursen. En representant för elevhälsan beskriver att förlängningarna dokumenteras, och att många av de senaste förlängningarna är från juni 2017, en kort tid före betygssättningen. Rektorn bekräftar i intervju att förlängningar av kurser sker i samband med att kursen ska avslutas. Enligt rektorn sker detta för sent och även för lättvindigt. En representant för elevhälsan uppger att det finns vissa elever som har många förlängningar och att det kan vara elevens frånvaro som är orsaken till att kurserna förlängs. Enligt representanten har det inte gjorts någon utredning av elevens behov av särskilt stöd i de fallen. Rektorn bekräftar att kurser har förlängts utan att någon utredning av elevens behov har gjorts.

Motivering till föreläggande som ingripande

Falköpings kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Falköpings kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Samverkan mellan lärare

Skolinspektionen bedömer att lärarna på vård- och omsorgsprogrammet inte i tillräcklig grad samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. Utredningen visar att det inte förekommer någon kontinuerlig samverkan mellan de lärare som undervisar elever i yrkesämnena och de lärare som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen, förutom kring enstaka elevärenden. De flesta lärare som undervisar eleverna i gymnasiegemensamma ämnen tillhör inte skolenheten och det finns inte någon struktur för att alla undervisande lärare ska kunna mötas kring vård- och omsorgsprogrammet. Det finns därmed inte förutsättningar för någon systematisk samverkan för att se till att eleverna uppnår de övergripande mål som finns för utbildningen på programmet. Att det finns en samverkan mellan lärare kring ett program kan också underlätta arbetet med att se till att eleverna uppfattar utbildningen som en helhet. Därför är det viktigt att skapa förutsättningar för ett sådant arbete.

Att lärarna inte samverkar strider mot läroplanen som anger att läraren ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen.

Av den redogörelse för verksamheten som skickats in till Skolinspektionen inför tillsynen framgår att inom skolenheten Ållebergsgymnasiet C finns fyra lärare, varav tre lärare undervisar inom vård- och omsorgsämnena och en lärare inom det gymnasiegemensamma ämnet svenska. Några lärare inom övriga gymnasiegemensamma ämnen finns inte inom skolenheten. Lärare inom vård- och

omsorgsprogrammet som Skolinspektionen talat med beskriver i intervju att de lärare som undervisar inom vård- och omsorgsämnen samverkar mycket med varandra samt att lärare inom vård- och omsorgsämnen samverkar med lärare som undervisar i svenska/svenska som andraspråk. Lärarna beskriver att de däremot inte har några gemensamma träffar med andra lärare så att alla lärare som undervisar elever inom vård- och omsorgsprogrammet kan samverka med varandra. Lärarna uppger att det bara är i de fall det är bekymmer kring någon enskild elev som de har möten med andra lärare. De beskriver också att lokalerna sätter sina begränsningar för samverkan, då lärarna har långt till varandra.

Rektorn beskriver i intervju angående samverkan mellan lärare inom vård- och omsorgsämnen och lärare i gymnasiegemensamma ämnen att det inte finns några konferenser där alla undervisande lärare kring ett program träffas. Rektorn uppger vidare att han dock tror att lärarna har koll på eleverna och samtalar med varandra. Rektorn uppger att det finns ämneskonferenser där olika lärare som undervisar i samma ämne på gymnasieskolan träffas.

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan inte används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Bedömningen görs mot bakgrund av följande. På skolenheten finns tre olika elevhälsoteam för de olika programmen/verksamheterna. I några av dessa team förekommer det visserligen enstaka insatser som planeras och genomförs av någon av elevhälsans kompetenser och som kan anses vara exempel på ett förebyggande och hälsofrämjande arbete. Dessa insatser är dock endast vissa kompetenser inom elevhälsan delaktiga i och de omfattar inte heller alla skolenhetens verksamheter. Det finns vidare inte någon psykolog som är delaktig i elevhälsans kontinuerliga arbete. För eleverna inom språkintröduktion saknas även en person med specialpedagogisk kompetens i elevhälsans arbete. Därmed finns inte förutsättningar för elevhälsan att arbeta som en samlad resurs och utifrån verksamheternas behov planera ett förebyggande och hälsofrämjande arbete där samtliga professioners kompetens och perspektiv finns med. Sammantaget bedömer därmed Skolinspektionen att elevhälsan inte används förebyggande och hälsofrämjande som en samlad resurs på det sätt som författningarna kräver för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Av skollagen framgår att det för eleverna i gymnasieskolan ska finnas elevhälsa. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 276-277 och 656-657) anges bland annat att elevhälsans fokus inte ska vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv. Det innebär att elevhälsan ska bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Elevhälsan ska också stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. De mer generellt inriktade uppgifterna där elevhälsans medverkan är viktig, till skillnad från

det individuellt inriktade arbetet, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor.

Elevhälsans representanter beskriver i intervju att det finns olika elevhälsoteam för de olika programmen/verksamheterna på skolenheten, det vill säga totalt tre team: ett för vård- och omsorgsprogrammet, ett för språkintröduktion samt ett för den verksamhet som kallas IM4 (övriga fyra intröduktionsprogram). I Skolinspektionens intervju ingår representanter för de tre olika elevhälsoteamen som finns på skolenheten. Representanterna för de olika elevhälsoteamen på skolenheten beskriver att de utöver dessa team även ingår i ett övergripande elevhälsoteam för hela Ållebergsgymnasiet, vilka träffas regelbundet. Elevhälsans representanter beskriver att det stora elevhälsoteamet har gått en utbildning för att utveckla det förebyggande arbetet men uttrycker att de fortfarande har ganska mycket som de behöver göra, både gällande att uppdatera planer och förankra arbetet. De tillägger att det inte finns en tydlig ledning i detta arbete.

Lärarna beskriver i intervju att inom språkintröduktion så hinns elevhälsans förebyggande arbete inte med. Istället handlar det enbart om "akuta utryckningar". Lärarna beskriver att kuratorn har uppbokade tider och inte hinner med något annat, även om kuratorn har en önskan om att arbeta förebyggande. Lärarna tillägger dock att kuratorn ska arbeta med värdegrundsfrågor, aktiviteter och rollspel med start inom kort. Lärarna inom IM4 beskriver att elevhälsan kontinuerligt var fjärde vecka arbetar med elevärenden som lärarna kan lyfta. Lärarna tillägger att de lyfter eleverna tidigt till elevhälsan så att eleven tidigt kan få insatser som behövs. Lärarna ger inga övriga exempel på insatser som elevhälsan gör som kan vara förebyggande. Lärarna tillägger att elevhälsan ska arbeta med grupper i framtiden. Lärarna inom vård- och omsorgsprogrammet beskriver att de har lyft elevärenden kontinuerligt till elevhälsan och uppger att kuratorn har gjort insatser på gruppnivå på förekommen anledning när det varit problem i någon elevgrupp. Lärarna uttrycker att det istället för elevhälsan är lärarna som gör mycket av det förebyggande arbetet.

Flera av elevhälsans representanter, för de olika elevhälsoteamen på skolenheten, uppger att det generellt på skolan huvudsakligen är ett individperspektiv. Representanterna uttrycker att det inte finns några rutiner för hur de ska lyfta diskussioner från enskilda elever till en mer generell nivå. Enligt elevhälsans representanter brister rutinerna och de uppger att de saknar tydliga strukturer för ett förebyggande och hälsofrämjande arbete. Elevhälsans representanter beskriver specifikt för språkintröduktion att skolsköterskan arbetar mycket på individnivå och att tiden inte räcker till för att hinna med förebyggande och hälsofrämjande insatser utöver det arbete som är lagstadgat. Kuratorn uppger att det har tagit tid att kartlägga behoven inom språkintröduktion men att ett arbete nu ska startas upp runt psykisk ohälsa samt värdegrundsfrågor, tillsammans med lärare inom språkintröduktion. Vidare uppger elevhälsans representanter specifikt för IM4 att det inte har funnits någon röd tråd och någon som drivit det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. De beskriver att de har arbetat utifrån den enkät som görs i likabehandlingsarbetet men att det handlar mer om punktinsatser och arbete riktat mot enskilda elever.

Även rektorn beskriver i intervju att kuratorn på språkintröduktion gör stora insatser för ett förebyggande och hälsofrämjande arbete men att det är mest inom språkintröduktion (inom rektorns skolenhet) som ett sådant arbete sker. Rektorn tillägger att han är säker på att de kommer att ta fram projekt på hela skolan, och att det händer en hel del vad gäller det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Elevhälsans representanter beskriver vidare att de har en mycket begränsad kontakt med de psykologer som finns i kommunen och säger att det är svårt att få kontakt med dem. Representanterna uppger att det inte går att få psykologerna att vara med i det förebyggande arbetet på skolenheten och säger att det inte sker något kontinuerligt arbete mot gymnasiet från psykologernas sida, utöver insatser för enskilda elever. Elevhälsans representanter uppger att de önskar och skulle behöva att psykologen var med i ett sådant arbete. Rektorn bekräftar i intervju att det inte finns någon psykolog som är med i det kontinuerliga elevhälsoarbetet på skolenheten och beskriver att han känner till att psykologerna har mycket att göra. Elevhälsans representanter uppger vidare att det är otydligt om det i elevhälsosteamet för språkintröduktion finns tillgång till någon specialpedagog. De beskriver att det nyligen har anställts en person med den utbildningen men säger att de inte vet om personen kommer att arbeta som specialpedagog. Vad gäller specialpedagogisk kompetens för språkintröduktion beskriver rektorn att det finns en person med kompetens inom arbetslaget för detta program, men att detta är en tillfällig lösning. I en komplettering till Skolinspektionen efter tillsynsbesöket, den 22 september 2017, beskrivs att den specialpedagogiska kompetensen saknas inom intröduktionsprogrammet språkintröduktion och att tillsättningen av specialpedagogtjänst inte var klar vid läsårsstarten 2016/17.

Studie- och yrkesvägledning utifrån elevernas behov

Skolinspektionen bedömer att eleverna inom intröduktionsprogrammen inte får studie- och yrkesvägledning utifrån sina behov. Utredningen visar att den studie- och yrkesvägledning som eleverna ges inom dessa program är begränsad. De studie- och yrkesvägledare som finns för elever på intröduktionsprogrammen har endast ansvar för de elever som avser att söka vidare till nationella program och inom vissa program även för dem som avser att söka andra insatser när de inte har möjlighet att påbörja ett nationellt program. Studie- och yrkesvägledarna möter endast andra elever vid enstaka tillfällen om eleverna söker upp dem. Skolinspektionen har i detta beslut konstaterat att det finns andra brister inom intröduktionsprogrammen rörande planering av elevernas utbildning och elevernas individuella studieplaner. Studie- och yrkesvägledare spelar en stor roll i en sådan planering av elevers utbildning för att kunna stödja eleverna kontinuerligt under hela utbildningen inför sina val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Att eleverna inte får studie- och yrkesvägledning utifrån sina behov strider mot författningarnas krav. Enligt skollagen ska elever i gymnasieskolan ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke. Vidare står det i läroplanen att personalen, efter en av rektorn gjord arbetsfördelning, bland annat ska bidra med underlag för elevernas val

av utbildning och yrke, informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet och motverka sådana begränsningar i valet som grundar sig på föreställningar om kön och på social eller kulturell bakgrund samt i informationen och vägledningen utnyttja de kunskaper som finns hos eleverna, hos skolans personal och i samhället utanför skolan.

I intervju uppger flera elever på språkintruktionsprogrammet att de inte har träffat någon studie- och yrkesvägledare och att de inte känner till om det finns en studie- och yrkesvägledare. Elever som intervjuas inom övriga introduktionsprogram uppger att de har träffat en studie- och yrkesvägledare.

Skolinspektionen intervjuar under tillsynsbesöket studie- och yrkesvägledare med olika ansvarsområden inom skolenheten. En av studie- och yrkesvägledarna har ansvar för de elever inom språkintruktionsprogram som ska söka vidare till ett nationellt program, genom individuella samtal och grupp vägledning. Studie- och yrkesvägledaren beskriver att de inte har informerat om att studie- och yrkesvägledare finns tillgänglig för andra elever än för de som ska söka sig vidare till nationella program. Studie- och yrkesvägledaren tillägger att det inte är uttalat att de andra eleverna kan söka upp en studie- och yrkesvägledare, även om hen svarar på andra elevers frågor om dessa elever kommer spontant. Studie- och yrkesvägledaren beskriver att det för övriga elever inom språkintruktionsprogram finns en tanke om att det ska finnas viss vägledning med exempelvis studiebesök. Studie- och yrkesvägledaren tillägger att det dock inte är fastställt hur detta ska ske och att det inte är något som studie- och yrkesvägledaren gör. Studie- och yrkesvägledaren tillägger att detta delvis sköts av dem som ansvarar för det kommunala aktivitetsansvaret i kommunen. Studie- och yrkesvägledaren uppger att hen inte är involverad i elevernas individuella studieplaner. På Skolinspektionens fråga om eleverna får studie- och yrkesvägledning utifrån sina behov svarar studie- och yrkesvägledaren att det är en stor brist att övriga elever inom språkintruktionsprogram, som inte ska gå vidare till ett nationellt program, inte får en studie- och yrkesvägledare eftersom lärarna inte kan fylla det behovet.

En av de andra studie- och yrkesvägledarna har ansvar för elever inom IM4 (det vill säga den verksamhet som omfattar övriga introduktionsprogram). Studie- och yrkesvägledaren uppger att hen inte har utbildning avsedd för studie- och yrkesvägledning men avser påbörja sådan utbildning så snart som möjligt. Inom IM4 är studie- och yrkesvägledningen, enligt studie- och yrkesvägledaren, koncentrerad till de elever som ska söka vidare till nationella program och de elever som ska söka sig vidare till andra insatser (då de fyllt 20 år). Studie- och yrkesvägledaren beskriver att hen inom IM4 inte gör några insatser för elever som inte är bland de elever som ska söka sig vidare till nationella program eller vidare till andra insatser. Studie- och yrkesvägledaren uppger att hen inte är inblandad i elevernas individuella studieplaner. Inom IM4, uppger studie- och yrkesvägledaren, att hen inte kan bedöma om eleverna får studie- och yrkesvägledning utifrån sina behov, eftersom studie- och yrkesvägledaren är ny.

Rektorn beskriver i intervju angående elevernas möjligheter inom introduktionsprogrammen att få studie- och yrkesvägledning inför framtida studie- och yrkesval att det är begränsat både vad gäller kompetens och tid. Rektorn beskriver att

personen som är studie- och yrkesvägledare på IM4 är ny men att hen lär sig snabbt och kan få hjälp eftersom kompetensen finns på skolan. Inom språkinträdning finns det, enligt rektorn, utöver den studie- och yrkesvägledare som arbetar med de elever som ska vidare till nationella program, en ytterligare person, som är tidigare förskollärare och arbetar med det kommunala aktivitetsansvaret, tillgänglig för vägledningsinsatser.

Motivering till föreläggande som ingripande

Falköpings kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Falköpings kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete. Visserligen finns det ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenheten där elevernas resultat kontinuerligt följs upp, men Skolinspektionens tillsyn visar att det endast är vissa resultat inom vård- och omsorgsprogrammet som följs upp. Elevernas resultat inom gymnasiegemensamma ämnen har inte följs upp som en del av det systematiska kvalitetsarbetet inom vård- och omsorgsprogrammet på skolenheten. Att följa upp resultat som speglar kvaliteten i olika delar av elevens utbildning är av vikt för att kunna utveckla kvaliteten på skolenheten som helhet. I tillsynen framkommer exempelvis att det finns stora skillnader mellan elevers resultat på nationella prov och deras kursbetyg i gymnasiegemensamma ämnen. Detta har dock inte följs upp på skolenheten, vilket innebär att det inte funnits möjlighet att analysera orsakerna till skillnaderna och vidta de åtgärder som eventuellt behöver vidtas.

Skollagen anger att rektorn ska ansvara för att det vid skolenheten genomförs ett kvalitetsarbete som innefattar att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Skolinspektionen har vid tillsynsbesöket på skolenheten efterfrågat skolenhetens senaste kvalitetsarbete. Rektorn beskriver att de håller på att ta fram ett kvalitetsarbete för innevarande år och uppger att detta ska redovisas för nämnden i september 2017. Rektorn beskriver att det som har gjorts är att de har gjort en uppföljning och analys av kunskapsresultaten vårterminen 2017, vilken Skolinspektionen får ta del av. Av redovisningen framgår att de inom vård- och omsorgsprogrammet har följt upp antal elever som slutfört utbildningen och genomsnittlig betygspoäng. I en komplettering till Skolinspektionen efter tillsynsbesöket får Skolinspektionen ta del av den så kallade programbild som gjorts för vård- och omsorgsprogrammet för läsåret 2016/17. Av denna framgår att det har gjorts uppföljningar bland annat av elever med

gymnasieexamen, utifrån betygspoäng och andelen som fått minst betyget E samt av meritvärde för de elever som antagits till programmet.

Lärare inom vård- och omsorgsprogrammet beskriver i intervju att de följer upp hur det går för eleverna efter avslutad utbildning, betyg och genomsnittlig betygspoäng. Rektorn beskriver i intervju att de i sitt systematiska kvalitetsarbete på skolenheten följer upp elevernas betyg (exempelvis andel som får gymnasieexamen och hur många som går vidare till nationella program från introduktionsprogram) och trivseln. Rektorn uppger att de dock inte följer upp enskilda kurser. I nuläget följs det, enligt rektorn, exempelvis inte upp hur det går för eleverna i de gymnasiegemensamma ämnena inom vård- och omsorgsprogrammet.

Skolinspektionen beskriver vid tillsynsbesöket för lärarna och rektorn att det var en hög andel av eleverna i årskurs 3 vårterminen 2016 som fick högre kursbetyg än provbetyg på de nationella ämnesproven jämfört med genomsnittet i riket och frågar om detta är något som uppmärksammats. Lärarna inom vård- och omsorgsprogrammet uppger att de inte har diskuterat skillnader mellan resultat på nationella prov och kursbetyg med lärare i exempelvis matematik. Anledningen till detta är, enligt lärarna, att det inte finns några forum där lärarna har den typen av diskussioner. Lärarna tillägger att de lärare som undervisar i de flesta gymnasiegemensamma ämnen inte ingår i arbetslaget för vård- och omsorg, där de gör uppföljningar av elevers kunskapsresultat. Rektorn uppger att det säkert kan finnas förklaringar till varför det är en stor skillnad mellan kursbetyg och resultat på nationella prov. Rektorn, som tagit över skolenheten under vårterminen 2017, uppger att han inte tror att detta har följts upp.

Motivering till föreläggande som ingripande

Falköpings kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Falköpings kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Falköpings kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Falköpings kommun uppfyller författningarnas krav inom trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Wassén
Beslutsfattare

Ingrid Jerkeman
Föredragande

Hur man överklagar, se bilaga 2

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Ållebergsgymnasiet C

Bilaga 2: Överklagandehänvisning

Fakta om Ållebergsgymnasiet C

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Falköpings kommun under höstterminen 2017. Ållebergsgymnasiet C besöktes av Skolinspektionen den 5-6 september 2017. Ållebergsgymnasiet är en kommunal gymnasieskola i Falköpings kommun, belägen centralt i tätorten. Det finns cirka 1030 elever fördelade på fyra skolenheter inom skolformen gymnasieskola. Det finns även en skolenhet med elever inom gymnasiesärskolan med totalt 16 elever. Varje skolenhet leds av en rektor.

Denna tillsyn avser en av skolenheterna inom gymnasieskolan, Ållebergsgymnasiet C. På skolenheten erbjuds utbildning inom det nationella vård- och omsorgsprogrammet, och samtliga introduktionsprogram, det vill säga preparandutbildning, programinriktat individuellt val, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintrouktion. Skolenhetens verksamhet är indelad i tre olika arbetslag, vård- och omsorgsprogrammet, språkintrouktionsprogrammet samt IM4, vilket omfattar verksamhet inom övriga fyra introduktionsprogram. De olika verksamheterna har varsitt elevhälsoteam och en studie- och yrkesvägledare knutna till sig. Vid tiden för tillsynen finns det på skolenheten totalt cirka 260 elever. Det största programmet på skolenheten är introduktionsprogrammet språkintrouktion med cirka 130 elever.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Skolverkets statistik visar att 91 procent av de elever som avslutade utbildningen på vård- och omsorgsprogrammet vid skolenheten med avgångsbetyg våren 2016 fick gymnasieexamen. Genomsnittet i riket för vård- och omsorgsprogrammet var samma år 86 procent. Enligt den nationella statistiken var den genomsnittliga betygspoängen 13,4 hos de elever som avslutade utbildning på skolenheten våren 2016. Genomsnittet i riket för vård- och omsorgsprogrammet var samma år 13,2.

För eleverna inom introduktionsprogram finns ingen nationellt sammanställd statistik. Av skolenhetens egen redovisning av måluppfyllelsen framgår att 30 procent av eleverna inom den del av verksamheten som kallas IM4 (det vill säga individuellt alternativ, preparandutbildning, programinriktat individuellt val samt yrkesintroduktion) uppnått behörighet till ett nationellt program år 2016/17. För introduktionsprogrammet språkintrouktion uppges i redovisningen att resultaten visar på en skiftande måluppfyllelse. Av redovisningen framgår att 14 elever har nått kunskapskraven för årskurs 9 i grundskolans ämne svenska som andraspråk och därmed kan söka till ett nationellt program. Vidare redovisas att lika många elever har nått kunskapskraven för årskurs 6 i samma ämne, men att den stora gruppen elever är på nivån att skolan arbetar för att de ska nå kunskapskraven i årskurs 3.

Trygghet och studiero

Av skolenhetens egen redovisning av den senaste enkät som genomförts med elever (totalt antal svarande 82 respektive 83 elever) framgår att 89 procent av eleverna svarade "alltid" eller "oftast" på frågan "Känner du dig trygg på Ållebergsgymnasiet?". På frågan "Upplever du att du har arbetsro under lektionstid?" svarade 77 procent av eleverna "alltid" eller "oftast".

Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande vid vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.